

Een hoopgevend initiatief: "Straße der Gärten"

Marianne van Lier en Willy Leufgen

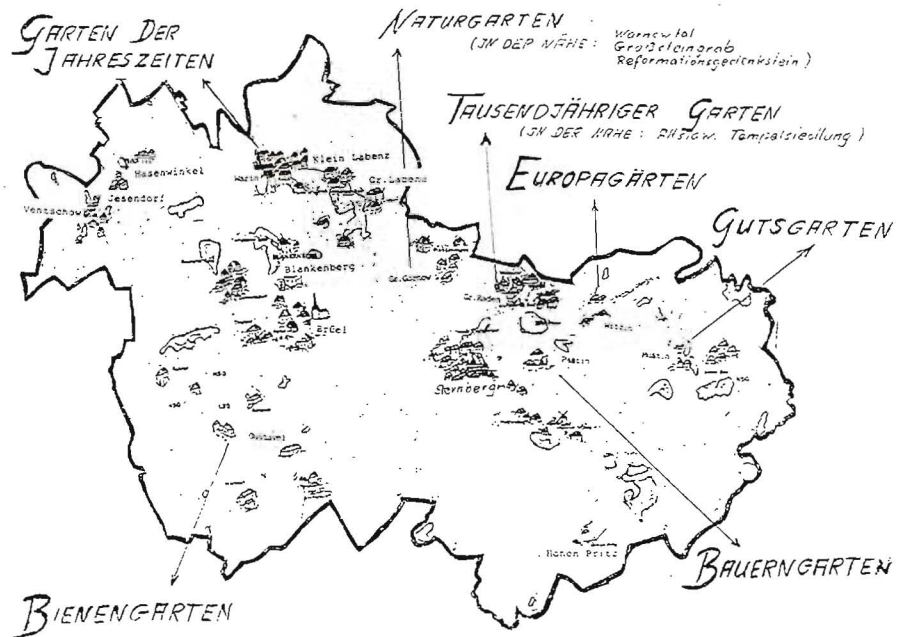
In Mecklenburg-Vorpommern, het noordelijkste bondsland in de voormalige DDR is grootschaligheid troef: uitgestrekte bossen, grote meren en grootschalige landbouwgebieden.

Tot de 'Wende' was de landbouw er naar Russisch voorbeeld georganiseerd. Deze landbouwbedrijven (LPG's) boden werk aan zeer vele mensen, die na de 'sanering' voor een groot deel op straat kwamen te staan.

De verwarring die de omwenteling in Oost-Duitsland met zich meebracht wordt nog in bijna ieder gesprek dat je er voert, tot uitdrukking gebracht ("Veel is nu misschien wel beter, maar toch, niet alles was slecht, wat wij hier met elkaar hebben opgebouwd. En eerlijk gezegd, wat mij persoonlijk betreft...").

Binnen deze context is het des te interessanter te zien, dat het *tuinprojecten* zijn, die veel mensen weer enige hoop geven.

We hoorden van de "Straße der Gärten" op het weekend, dat Stichting Oase, samen met de Duitse zusterorganisatie Naturgarten e.V. in juni j.l. organiseerde (zie ook 'Oase 2, 1994, blz. 25). Tot de deelnemers behoorden drie mannen van het 'Landfrauenverband' in Mecklenburg-Vorpommern (de vrou-

De regio Sternberg en de bezochte tuinen. Sternberg ligt ca. 35 km ten oosten van Schwerin, de hoofdstad van het nieuwe Duitse bondsland Mecklenburg-Vorpommern.

wen zelf hadden het dat weekend te druk met activiteiten rondom een 'open dag', vandaar...).

Ze hadden informatiemateriaal bij zich, dat ons zo aansprak, dat we graag gingen op de uitnodiging om de tuinen deze zomer te komen bekijken.

Het was onze bedoeling de tuinen per fiets te bezoeken. Maar 'fietsen in Mecklenburg' is iets dat ook al in de ANWB-reisgids aanbevolen wordt: alle fietswagens in de treinen bleken wekenlang volgeboekt. Met als gevolg dat we - geheel in stijl - de tuinen samen met de coördinator **Axel Täumler** per 'Trabant' bezochten (nooit geweten dat zo'n 'Trabi' ook een prima terreinwagen is, waarmee je via de meest 'reliëfrijke' bospaden, akkers en ruigten je doel kan bereiken).

Het ging om een zevental tuinen, op fietsafstand van elkaar gelegen in een aantal dorpjes en gehuchten rondom het mooie stadje **Sternberg**, pittoresk gesitueerd aan het gelijknamige meer - iets wat in Mecklenburg met z'n bijna duizend meren op zich niets bijzonders is.

De tuinen waar we het over willen hebben zijn dat wel, al waren dat zeker niet de enige bezienswaardige tuinen en parken. Zo zie je in Oost-Duitsland nog veel ouderwetse moestuinen en hier en daar mooie, licht verwaarloosde kasteelparken.

'In stijl' reizen door de vml. DDR: Axel (l.), Willy en een 'Trabi'. foto: M. van Lier

Tot de 'Straße der Gärten' behoren:

- een 'natuurtuin', met schrale graslanden, bosstrookje, vijver en een grote oude hoogstamboomgaard, gelegen aan de rand van het gehucht Groß Görnow;
- een *bijentuin* bij Gustävel, met drachtplanten, bijenvolken en een toepasselijk beschilderde wagen, waar de medewerkers kunnen pauzeren. Het ligt in de bedoeling hier in de toekomst een klein bezoekerscentrum te bouwen, waar voorlichting gegeven kan worden over bijen en drachtplanten, en waar de bezoekers ook bijenproducten kunnen kopen;
- een *boerentuin*: een mooi ingerichte en zeer goed onderhouden tuin, gelegen achter een fraaie, oude boerderij, die gedeeltelijk ook aan vakantiegangers werd verhuurd;
- een 'vierseizoenentuin': een 'gewoon' parkje vlakbij het dorpje Klein Labenz, waar de dorpsbevolking zich zeer bij betrokken voelt;
- een 'Europatuin' in Witzin, ontworpen als 'Vlag van Europa' (met in de sterretjes mooie bloemenborders). Hier staan jaarlijks wisselende informatieborden over één Europees land. Dit jaar was het toevallig Nederland.
- een *landgoedtuin* in Mustin (hebben we niet gezien);
- een tuin gelegen aan de rand van een zeer interessant openluchtmuseum, een gereconstrueerd dorp van een Slavische volksstam die hier in de achtste tot tiende eeuw woonde. Hier bevond zich o.a. een tempel, een heiligdom,

Een hoogstamboomgaard als toekomstig natuurtuinterrein *foto: Willy Leufgen*

waar het in de berm wemelde van vijfdelig kaasjeskruid, zeer waarschijnlijk een relict uit de tijd dat dit dorp nog bestond (je komt de plant wel vaker in Europa op zulke plekken massaal tegen). De tuin, die hier gepland was, een 'duizendjarige tuin', zal waarschijnlijk niet uitgevoerd worden. De naam roept ongewenste associaties op en het conceptplan hinkte op te veel gedachten. We hebben graag met de initiatiefnemers meegedacht over een passender invulling van de tuin, die op een prachtige plek direct aan een groot meer gelegen is. Alle bezoekers van het openluchtmuseum wandelen langs deze tuin en het is er zo rustig, ruim en

landschappelijk fraai, dat zelfs de zeearend zich af en toe laat bewonderen.

De tuinen worden allen onderhouden door mensen (praktisch alleen maar vrouwen), die vroeger voornamelijk werkzaam waren in de grootschalige landbouw. Er zijn voor de opbouw van het gehele project (dat gecoördineerd wordt vanuit een bescheiden kantoor van het Landfrauenverband' in Brüel) veel tijdelijke arbeidsplaatsen geschapen (ca. 50). Het is te hopen dat tenminste een deel van deze arbeidsplaatsen omgezet kan worden in vaste banen.

Mecklenburg-Vorpommern zet in op natuurvriendelijk, relatief kleinschalig toerisme. De tuinen van de "Straße der Gärten" zullen hopelijk in de toekomst de noodzakelijke pareltjes in het verder weliswaar grootschalige en zeer dunbevolkte, maar toch ook nog in veel opzichten verrassend fraaie landschap vormen.

Wij vonden het een heel goed initiatief en vooral ook een origineel idee om het geheel als "Straße der Gärten" op te bouwen.

De uitwisseling van ervaringen verliep zo prettig, dat de tuinmedewerkers volgend jaar met een groep naar Nederland willen komen om ook hier nieuwe, stimulerende ideeën op te doen. We zullen ons best doen, hen hierbij behulpzaam te zijn. □

De schaftwagen bij de bijentuin in Gustävel

foto: Willy Leufgen